

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 84

гр. Варна, 24.04.2024 г.

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, III СЪСТАВ, в закрито заседание на двадесет и четвърти април през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Павлина Г. Димитрова

Членове: Ангелина Й. Лазарова
Георги Н. Грънчев

като разгледа докладваното от Георги Н. Грънчев Въззивно частно наказателно дело № 20243000600057 по описа за 2024 година

и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството пред Апелативен съд - гр. Варна е по реда на чл. 243, ал.7 от НПК.

Образувано е по жалба на Н. Й. Г. и Б. П. Г., чрез пълномощника им адв.Е. К. Каравасилева от АК-Варна против определение №7/05.01.2024г., постановено по ЧНД № 595 по описа на Шуменския окръжен съд за 2023г. С атакуваното определение се потвърждава постановление №1968/2023г. от 15.11.2023г. на Окръжна прокуратура-Шумен, с което е прекратено сл.д. № 45/2023г. на ОСлС при ОП Шумен, водено за престъпление по чл.123, ал.1 от НК за изясняване причините за смъртта на Й. Б. П.а на 16 години.

В частната жалба се излагат доводи за незаконосъобразност на определението на съда. Твърди се, че по делото са установени непрофесионални действия от страна на дежурния хирург, касаещи неустановяване на кръв в коремната кухина. Сочи се, че извеждането на тази кръв би спасила живота на пострадалата. Иска се от въззивния съд да отмени първоинстанционното определение и делото да се върне на прокуратурата за допълнително разследване, при което да се извърши повторен разпит на родителите на починалото момиче и да се извърши нова преценка на показанията на разпитаните лекари.

Въззивният съд след като се запозна с доводите, изложени в жалбата, определението на първоинстанционния съд, прекратителното постановление на Окръжна прокуратура-Шумен и със събраните доказателства в хода на досъдебното производство, намира частната жалба за процесуално допустима, а разгледана по същество за основателна.

Настоящото наказателно производство - сл.д. № 45/2023г. на ОСлС при

Окръжна прокуратура-Шумен е водено за разследване на деяние с оглед данни за престъпление по чл.123 от НК. Образувано е въз основа на отделени материали от досъдебно производство №3/2023г. по описа на ОДМВР-Шумен за престъпление по чл.343, ал.4, във вр. с чл.343, ал.3, б.“б“, във вр. с чл.343, ал.1, б.“в“ от НК. С постановление от 15.11.2023г. на Окръжна прокуратура-Шумен наказателното производство е прекратено. За да стори това, наблюдаващият прокурор и приел, че между действията на лекарите и настъпилят смъртен резултат не е налице причинно-следствена връзка. Възприето е заключението на съдебно-медицинската експертиза, според което няма пряка причинно-следствена връзка между недиагностицирането на кръвоизлива в коремната кухина и настъпилата смърт, както и липсата на гаранции от провеждането на животоспасяваща операция.

Окръжният съд е споделил разсъжденията на прокуратурата и също е приел, че наличието на пропуски в диагностиката и действията на лекарите не е се намират в причинно-следствена връзка с настъпилия смъртен резултат.

Постановлението за прекратяване на наказателното производство и определението на първоинстанционния съд са незаконосъобразни и необосновани и следва да бъдат отменени, поради следните съображения:

Постановлението на прокурора за прекратяване на наказателното производство подлежи на съдебен контрол с оглед неговата обосновааност и законосъобразност според разпоредбата на чл.243, ал.5 от Наказателно-процесуалния кодекс. Конституцията на Република България - чл.121, ал.4 и Наказателно-процесуалният кодекс - чл.14 и чл.199 изискват актовете на правораздавателните органи да бъдат мотивирани. Наказателно-процесуалният кодекс в чл.13 и 14 прогласява принципите на разкриване на обективната истина и решаването на делата по вътрешно убеждение, основано на обективно, всестранно и пълно изследване на всички обстоятелства. Това означава прокурорът да направи обосноваан, пълен и обективен анализ на всички събрани по делото доказателства. Едва след такъв анализ следва да се изведе съответния правен извод защо наказателното производство подлежи на прекратяване.

В постановлението за прекратяване на наказателното производство е описана установената според прокурора фактическа обстановка, но не е направен анализ на доказателствата и съответните фактически изводи от тях. Установените факти не са подведени под признаците на правната норма на чл.123 от Наказателния кодекс, съответно не е извършен правен анализ. Прокурорът се е задоволил да преразкаже заключението на съдебно-медицинската експертиза - нейното основно и допълнително заключение. Позовал се е на изложеното становище на експертите, че между недиагностицирането на кръвоизлива в коремната кухина и настъпването на смъртта не може да се обсъжда причинно-следствена връзка. В постановлението липсват аргументи защо действията на лекарите/ без да са посочени конкретно кои точно лекари и кои точно действия или бездействия/

не съставляват престъпно деяние.

Постановлението е необосновано, защото не са обсъдени всички обстоятелства, които се отнасят към състава на престъплението по чл.123 от НК. Съставът на престъплението по чл. 123 от НК изисква да бъде нарушена правна норма, регламентираща занятие или друга правно регламентирана дейност, източник на повишена опасност. Това нарушение да е в резултат на незнание или немарливо изпълнение на дейността. В следствие на това нарушение да се стигне до смъртта на друго лице. От субективна страна деецът е бил длъжен и е могъл да предвиди, че нарушаването на правилата ще доведе до смъртен резултат.

Предмет на разследване по делото са действия на лекари, които следвало да оказат своевременна и квалифицирана медицинска помощ на пострадала при автомобилна катастрофа Й. Б. П.а на 16 години. Назначената по делото съдебно-медицинска експертиза е установила пропуски при диагностицирането на състоянието на пострадалата. Вещите лица са категорични, че при разчитането на компютърнотомографското изследване не е установено наличието на свободно подвижна течност/кръв/ в коремната кухина, каквато е констатирана при повторното разчитане на изследването от вещите лица по петорната експертиза. Изрично е отразено, че отговорен за това е специалистът по образна диагностика. Експертите също така са категорични, че пропуск при диагностиката е липсата на ултразвуково изследване на коремните органи и ретро перитониалното пространство, което е могло да се осъществи още при постъпването на пострадалата в болничното заведение. Сочи се, че това е лесно достъпен и бърз метод, който се отличава със сравнително висока диагностична стойност. На трето място е посочено, че не са положени достатъчно усилия да се открие източника на кървене при наличните данни за продължаващо активно кървене /спадане на хемоглобина/ и предвид данните за високоенергийна травма - пътнотранспортно произшествие с двама загинали на място. Очевидно лекарският екип е констатирал този проблем след като е приложил хемотрансфузия/кръвопреливане/, но в този случай експертите сочат, че дежурният хирург е следвало да извърши лапароцентеза за установяване на кръв в коремната кухина. Вещите лица по съдебно-медицинската експертиза са посочили, че за неправилната диагностика отговорност следва да носят специалистът по образна диагностика и дежурният хирург. Това означава, че техните действия следва да бъдат разгледани, проверени и съпоставени със съответните нормативни актове, регламентиращи тяхната дейност. Това са наредбите, с които се приемат стандартите за различните медицински специалности - Наредба № 3 от 6.10.2017 г. за утвърждаване на медицински стандарт "Спешна медицина", издадена от министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 86 от 27.10.2017 г., Наредба № 10 от 5.05.2021 г. за утвърждаване на медицински стандарт "Хирургия", издадена от министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 43 от 21.05.2021 г., изм., бр. 63 от 30.07.2021 г. и Наредба № 9 от 13.07.2018 г. за утвърждаване на медицински стандарт

"Образна диагностика", издадена от министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 61 от 24.07.2018 г.

Тези нормативни актове въобще не са били проучени и коментирани в хода на разследването и в прекратителното постановление на прокурора. Към делото следва да се приложат и длъжностни характеристики на всички лекари, които са имали отношение към здравословното състояние на пострадалата. Тази документация допълнително ще изясни какви са били конкретните задължения на всеки един от участвалите в лекарския екип.

Проведеното разследване е непълно, защото освен, че не са установени нормативните актове, които регламентират дейността на лекарския екип и не е извършена проверка за съответствие на действията на лекарите със съответни медицински стандарти, не са изяснени и обстоятелства, имащи важно значение за правилното решаване на делото.

Необходимо е да бъдат извършени допълнителни следствени действия за установяване на обстоятелствата, свързани със следните въпроси:

1. Кой е длъжен да открие вътрешния кръвоизлив?
2. Защо не е проведено ултразвуково изследване и кой е бил длъжен да го извърши?
3. Защо не е извършено лапароцентеза от дежурния хирург?
4. Какво би било значението на своевременното извеждането на кръвта от коремната кухина на пострадалата?

За изясняването на тези обстоятелства очевидно следва да се проведат допълнителни разпити на медицинските лица, приели пострадалата в болничното заведение и на тези присъствали по време на диагностиката. След изясняването на всички тези обстоятелства и проучването на нормативните актове следва да се направи детайлен анализ на действието на всеки лекар и значението на неговите действия за настъпилния смъртен резултат. Едва тогава може да се правят заключения за наличието или липсата на причинно-следствена връзка между техните действия или бездействия и настъпилния смъртен резултат.

Въззивната инстанция констатира изключителни пропуски при изготвянето на прокурорския акт. В него липсват фактически и правни доводи за прекратяване на наказателното производство. Мотивната част на постановлението се състои от преразказ на заключението на вещите лица и цитати от ППВС №2/1979г. и Определение № 20/2009г. на САС по ВЧНД №2/2009г. Изложените от прокурора доводи се състоят от няколко изречения, които не аргументират пълно, обстойно и убедително тезата за прекратяване на наказателното производство. Допусната е груба грешка като решението за прекратяване наказателното производство е взето на базата на мнението на вещите лица от съдебно-медицинската експертиза, че не може да се обсъжда пряка причинно-следствена връзка между недиагностицирането на кръв в коремната кухина и настъпилния смъртен изход. Преценката за наличие на

престъпен състав, на признаците на съответното престъпление и причинно-следствена връзка е юридически въпрос и той не може да бъде предоставен за решаване на експертите по делото. Този въпрос следва да се реши от прокурора и следователя в досъдебното производство, съответно от съда в един съдебен процес.

Наблюдаващият прокурор е приел, че между действията на лекарите и настъпилният смъртен резултат не е налице причинно-следствена връзка. Основният довод за това е заключението на съдебно-медицинската експертиза, според което дори и да е диагностициран кръвоизлив в коремната кухина това не означава, че би могло да се сформира екип и да се проведе животоспасяваща операция. Още повече, че не може да се гарантира какъв ще бъде изходът от тази медицинска интервенция.

Този извод не се споделя от състава на въззивния съд.

За правилното решаване на делото е необходимо да се изясни въпросът за пряката причинно-следствена връзка. Съгласно разпоредбата на чл.2 от Наредба № 3 от 6.10.2017 г. за утвърждаване на медицински стандарт "Спешна медицина", издадена от министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 86 от 27.10.2017 г. „Основната цел на упражняването на медицинската специалност "Спешна медицина" е да бъде прекъснато развитието на остри или внезапно възникнали животозастрашаващи, потенциално животозастрашаващи или заплашващи с тежки или необратими увреждания за здравето заболявания, увреждания или други спешни състояния при пациента и/или дефинитивното му лечение“.

Лекарският екип, оказващ медицинска помощ на пострадалото момиче е бил изпратен пред развиващ се животозастрашаващ процес, чието начало е поставено от пътнотранспортното произшествие, причинило високоенергийни травми на пострадалата. Причинените телесни увреждания са довели до вътрешен кръвоизлив в коремната кухина, който е следвало да бъде установен и да се предприеме съответната медицинска интервенция за да се спре този кръвоизлив, съответно да се спаси живота на непълнолетната Й. П.а. Това е предполагало професионално поведение от всички лекари, участващи в екипа. Техните задължения са били да установят наличието на животозастрашаващи процеси и да предприемат, включително и оперативна интервенция за да предотвратят започналия процес на влошаване на здравословното състояние на пострадалата. Необходимо е било да се констатира този вътрешен кръвоизлив и да се предприемат действия за оперативното му спиране. Това обаче не е било извършено. В резултат, на което се е стигнало до смъртния изход. Следователно неизвършването на определени необходими действия от страна на лекарите за предотвратяване на развитието на животозастрашаващия процес не са били сторени и тези техни действия са били условия, предпоставки за влошаване здравословното състояние на пострадалата П.а и в следствие за настъпване на нейната смърт. Лекарите -специалист по образна диагностика и дежурен хирург са били длъжни да открият наличието на вътрешен кръвоизлив, съобразно предвиденото в нормативните актове. Тяхното бездействие не е възпрепятствало развитието на животозастрашаващия процес. Очевидно изпълнителното деяние е осъществено чрез бездействие.

Не е възможно да се изключи отговорността на съответния медицински специалист с твърдяната от съдебно-медицинската експертиза неопределеност или несигурност на животоспасяващата операция, ако бъде осъществена. Това е така, защото както беше казано по-горе тялото на пострадалата се е намирало в един застрашаващ живота ѝ процес, който е следвало да бъде спрял и предотвратен от лекарите в болницата. Те не са го установили, спрели и предотвратили, което тяхно поведение е позволило на животозастрашаващият процес да се развие до своя логичен край, а именно настъпването на смъртта на пострадалата Й. П.а. Лекарите са били длъжни да направят всичко възможно съобразно задълженията си да предотвратят развитието на този процес. Те не са го направили и това тяхно поведение е в причинно-следствена връзка с настъпилния съставомерен резултат. Необходимо е било да се проведат всички възможни изследвания и възможни манипулации и операция за спасяването за живота на пострадалата П.а.

Бездействието на медицинските лица не може да се оправдава с несигурния изход на една бъдеща операция. Провеждането на такава операция би създавало по делото съвсем различни факти. Това е така, защото при провеждането на всички необходими действия, включително и операция и при настъпването на същия резултат, тогава причините за смъртта на пострадалата щяха да бъдат фактори извън поведението и действията на лекарите. В резултат на действията на медицинските лица е било възможно животозастрашаващият процес да се прекрати и да се спаси живота на пострадалата Й. П.а. Следователно изходът от състоянието на пострадалата П.а не е бил единствено предопределен. Било е възможно нейния живот да се спаси, а дали това е щяло да се случи е възможно да се провери само след извършването на съответната операция.

В заключение въззивният съд счита, че следва да обърне внимание на наблюдаващия прокурор и първоинвестиционния съд относно значението, което имат прокурорските и съдебните актове. Чрез тях се осъществява правосъдието и те имат значение да засилват, респективно намаляват доверието на обществото в правосъдната система. Един от начините да се повишава доверието на обществото в правосъдието е изготвените актове да бъдат добре мотивирани за да убедят хората в законосъобразността на взетото решение. Липсата на аргументи в съответните актове създава предпоставки за различно тълкуване на взетото решение. В конкретния случай, който е с изключително тежки последици за родителите на починалото момиче, се е налагало сериозно отношение към изготвянето на съответния прокурорски и съдебен акт нещо, което според въззивния съд не е налице. Констатира се по-скоро формално отношение към съответния акт, отколкото задълбочено проучване на фактите и мотивирано и обосновано изложение на правните изводи.

В заключение съдът намира, че определението на първоинстанционният съд и постановлението за прекратяване на наказателното производство следва да се отменят и делото да се върне на наблюдаващия прокурор за да се

извършат допълнителни процесуално-следствени действия и обосновано да се отговори на въпросите, посочени в обстоятелствената част на настоящото определение.

Водим горното и на основание член 234, ал.8 от НПК, Варненският апелативен съд,

ОПРЕДЕЛИ:

ОТМЕНЯ определение №7/05.01.2024г., постановено по ЧНД № 595 по описа на Шуменския окръжен съд за 2023г.

ОТМЕНЯ постановление №1968/2023г. от 15.11.2023г. на Окръжна прокуратура Шумен, с което е прекратено сл.д. № 45/2023г. на ОСлС при ОП Шумен.

ВРЪЩА делото на прокурора за изпълнение на указанията, дадени в обстоятелствената част на определението.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____